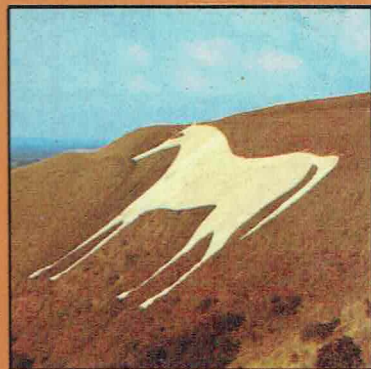

10 ONOPGELOSTE RAADSELS EN GEHEIMEN UIT DE WERELDGESCHIEDENIS

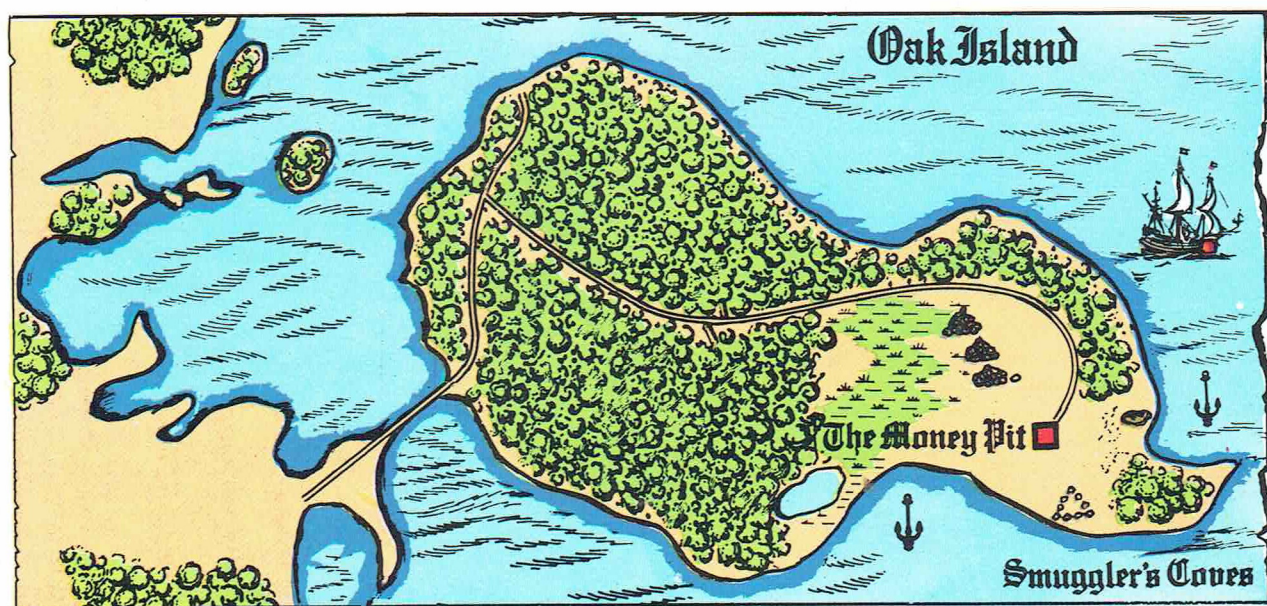
MENS EN MYSTERIE

© 1971 De Geïllustreerde Pers N.V. – Amsterdam
Onder redactie van Joep Büttinghausen
Research: Th. de Vries
Lay-out: Aad Opreë
Druk: Fratelli Spada – Rome

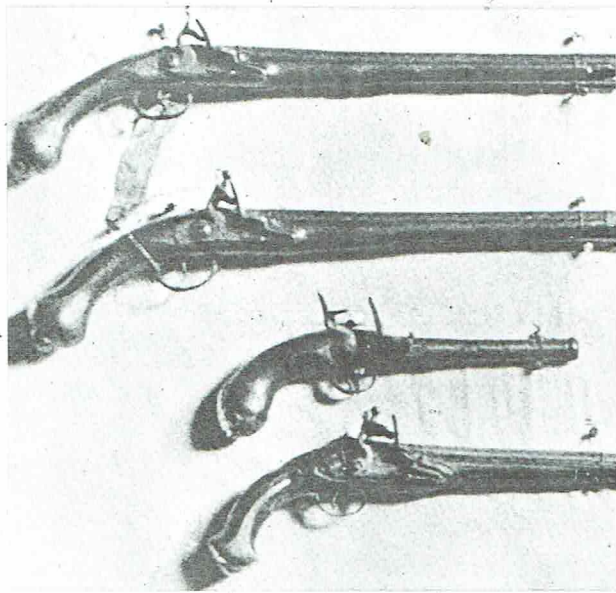

DE GELDPUT VAN OAK ISLAND

Op een eiland bij Nova Scotia ligt een grote schat begraven.
De plek is precies bekend,
maar alle pogingen om deze schat naar boven te brengen
hebben tot dusver schipbreuk geleden.
Elke put die men heeft gegraven, loopt namelijk
op onverklaarbare wijze vol water.

Oak Island, een eilandje voor de kust van het Canadese schiereiland Nova Scotia, dankt zijn naam aan iets dat men voer voor biologen zou kunnen noemen: het is het enige eiland in de omgeving waarop eiken groeien. Maar de *geschiedenis* van Oak Island is voer voor schatgravers, en er is zelfs een tijd geweest dat het als spookeiland te boek stond. Het is nooit bewoond geweest. Toch zagen de mensen van Nova Scotia er rond het jaar 1700 herhaaldelijk geheimzinnige lichtjes. Twee ondernemende vissers besloten het raadsel te onderzoeken en kwamen nooit terug. Vanaf dat moment bleef vrijwel iedereen Oak Island maar liever uit de buurt – totdat het duidelijk werd dat er een schat begraven moest liggen. Een reusachtige schat zelfs; anders is niet te verklaren waarom hij beschermd is op een ongelofelijk ingenieuze manier

Pag. 50: opnieuw is er een expeditie vertrokken naar Oak Island. Hier is men bezig met een poging om de put leeg te zuigen. Pag. 51: kaartje van het schateiland waarop o.a. aangeduid de geldput, een slijkdam naar het vasteland en drie steenbopen die de plaats van de schat aangeven. Links: echte piratenpistolen. Het bovenste was van Calico Jack, het laatste van Mary Read. Rechts: een originele kaart, waarop aangekruist de wrakken van gezonken schepen met kostbare lading.

die we alleen van de schatkamers in de beroemde Egyptische piramiden kennen...

Het verhaal van Oak Island begint eigenlijk pas goed in het najaar van 1795. Drie jonge houthakkers, McGinnis, Smith en Vaughan, laptten in jeugdige overmoed alle spookverhalen aan hun laars en gingen op het eiland een kijkje nemen. Ze deden meteen al een ontdekking: Oak Island was niet altijd zo onbewoond geweest als iedereen dacht. Aan het strand vonden ze een plek, die door heel wat voeten moest zijn platgetrapt, en van daaruit kronkelden heel oude, door struiken overwoekerde paden het binnenland in.

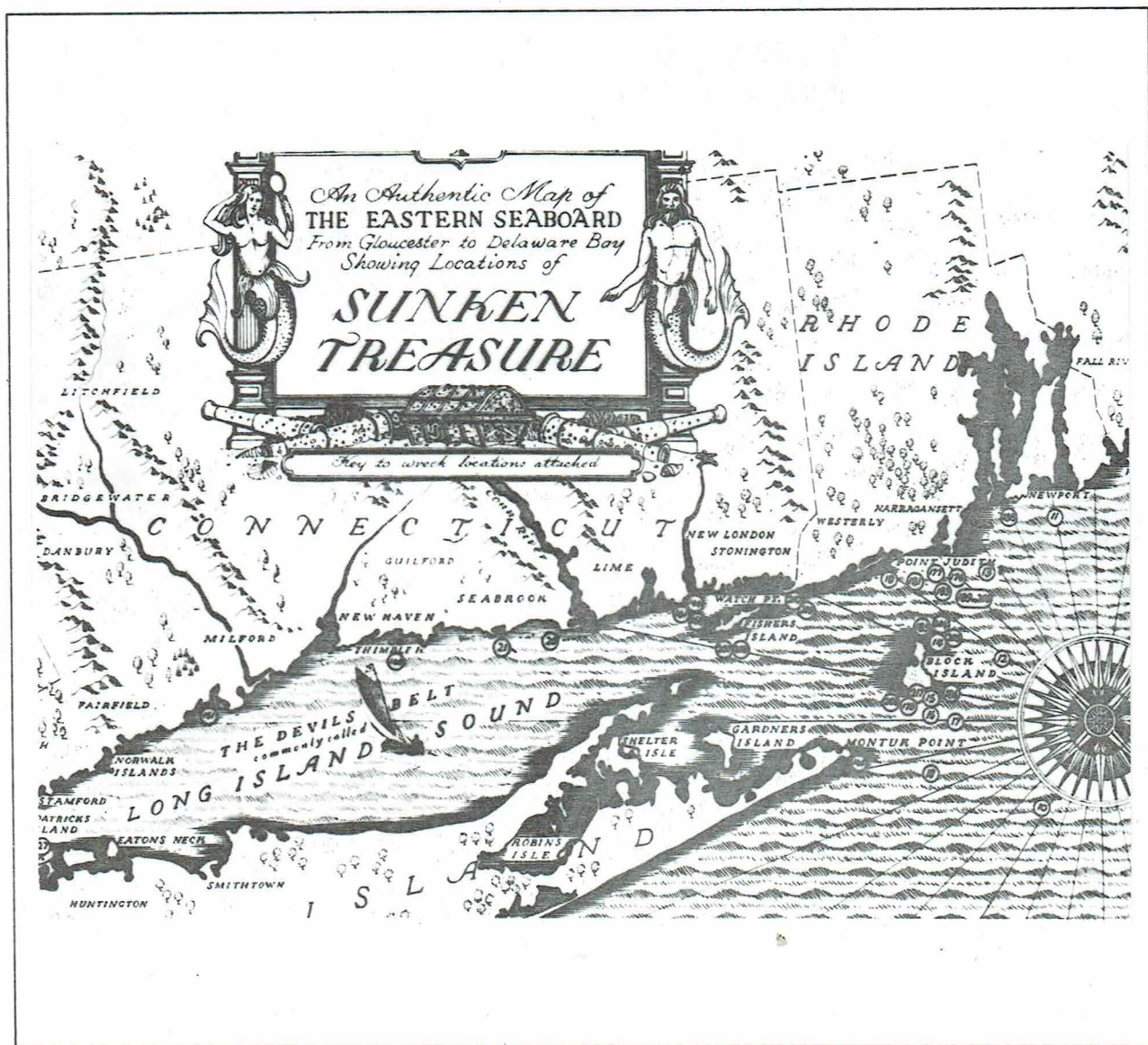
De jongemannen volgden deze paden en kwamen tenslotte bij een reusachtige eik. Aan de voet van de boom was kennelijk eens gegraven, en precies boven die plek

groeide een zware tak, die daarbij onmiskenbaar als hijsbalk was gebruikt. De houthakkers dachten alle drie hetzelfde: onder hun voeten lag een zeeroversschat! Ze keerden haastig naar het vasteland terug, haalden spaden en houwelen en begonnen te graven. Al gauw werd hun duidelijk dat de verbergers van de schat grondig te werk waren gegaan: ze hadden in de harde blauwe klei een ronde put gemaakt en deze later weer volgestort, maar hoe diep de put was, viel niet te voorspellen. Eén ding was echter duidelijk: het was een karwei om een kamp bij op te slaan. Dat deden de drie houthakkers. Ze werkten als paarden tot ze hun inspanning beloond waanden: op een diepte van drie meter stietsen ze op een stevige laag van eikehouten balken...

Maar onder die balken zat weer klei. De put ging gewoon

verder de grond in. De jongemannen voelden dat ze op het goede spoor waren en dat ze zich niet door afleidingsmanoeuvres moesten laten afschrikken. Drie meter lager vonden ze een tweede balkenlaag. Ze verwijderden hem – en ze vonden wéér klei. Drie meter blauwe klei, met daaronder een derde laag eikehout; en onder die balken opnieuw klei.

Het was alsof de put, van tijd tot tijd onderbroken door balkenlagen, regelrecht naar het middelpunt der aarde leidde. De schatgravers gaven het op, probeerden het ontmoedigende avontuur te vergeten, maar bezweken negen jaar later opnieuw voor de verleiding. Ditmaal hadden ze zich echter beter voorbereid. In plaats van het geheim voor zichzelf te reserveren hadden ze een maatschappijtje, de Onslow-Company, opgericht, zodat ze

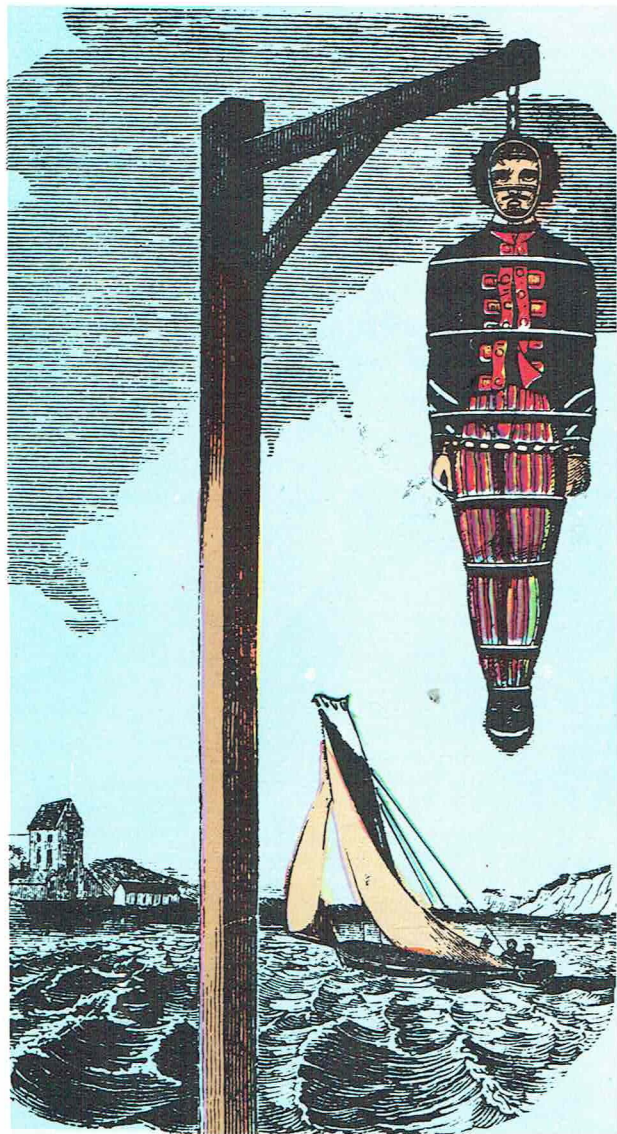
betere werktuigen konden kopen. Ze beschikten zelfs over een primitieve lift. Al vrij gauw hadden ze een diepte van meer dan twintig meter bereikt, worstelend met de taaie klei en met de raadselachtige houten vlon- ders, die elkaar met tussenruimten van drie meter bleven opvolgen. Af en toe vlamde hun hoop op, met meteen daarna weer diezelfde teleurstelling: één keer vonden ze een dikke laag houtskool onder de balkenlaag, een andere keer een laag kokosvezels – maar dan steevast weer klei, klei.

Overigens vormden die vezels een raadsel apart; de dichtstbijzijnde kokospalmen groeiden duizenden kilo- meters naar het zuiden.

Op zeventwintig meter diepte leek hun doel bereikt. Ditmaal geen balkenlaag, maar een enorme platte steen

met vreemde tekens erin gegrift. Niemand kon de tekens ontcijferen, maar dat was niet belangrijk; met man en macht werd er wekenlang gezwoegd om de steen te ver- wijderen, met als enig resultaat dat de zoveelste eike- houten laag te voorschijn kwam, als deksel op een nieuwe kolom klei...

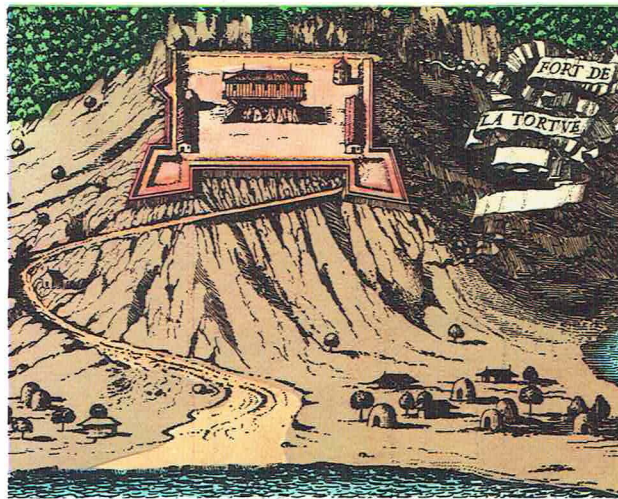
De steen is verder uit het verhaal verdwenen. Had men de inscripties diepgaand bestudeerd, dan was misschien een waardevolle aanwijzing voor de dag gekomen. Maar door de teleurstelling van het ogenblik schonken de gra- vers er geen aandacht aan. De steen schijnt nog een tijdje op het eiland bewaard te zijn, en daarna zelfs in een huis ingemetseld; uiteindelijk werd hij naar de havenstad Halifax geslept waar hij – beweert men – uitgebreid zou worden bekeken.

Maar dat is nooit gebeurd. De steen is spoorloos, en niemand heeft zelfs ooit de moeite genomen de mysterieuze tekens erop over te schrijven.

De houthakkers en hun maats groeven verder. Na een paar meter kwamen ze op een bijna ondoordringbare laag terecht. De laatste verdedigingslinie? Ze wensten elkaar, alvast geluk en gingen naar bed, want het was al laat in de avond en de aanval op de grondlaag zou al hun krachten vergen. Vroeg in de volgende ochtend keerden ze naar de put terug, die al ongeveer dertig meter diep en vier meter in doorsnee was. Tot hun grote schrik en verbazing bleek er nu echter ineens ruim achttien meter water in te staan.

Het was een verschrikkelijke tegenvaller, en een onverklaarbare op de koop toe, want tot dusver hadden ze

Gebeel links: Captain Kidd hangend aan de galg; hij is gebonden met koord en ketenen; zijn hoofd zit in een soort muilkorf. Hij werd in Wapping even buiten Londen verhangen. Boven: Fort de la Tortue (Schildpadeiland), een zeer berucht roversnest, waar de piraten bijna niet gevangen genomen konden worden door de onneembaarheid van de vesting. Rechts: twee gravures van vechtlustige vrouwelijke piraten. Links Anne Bonny en rechts Mary Read.

nooit last van grondwater gehad. De mannen begonnen te hozen. Ze hoosden drie weken aan één stuk en moesten toen vaststellen dat het water welgeteld één meter was gezakt. Met andere woorden: er stroomde voortdurend nieuw water binnen. Een van de gravers opperde een idee, dat natuurlijk bij voorbaat tot mislukking was gedoemd, maar dat desondanks werd uitgevoerd: ze zouden een tweede schacht graven, die uitkwam vlak onder het punt waar ze de vorige keer waren opgehouden. Na zeven weken onafgebroken ploeteren in ploegendienst bereikten ze inderdaad weer diezelfde ondoordringbare laag, pal onder het laatst bereikte punt. De gravers riepen hoera en klauterden naar boven om zich te laten aflossen; en dat redde hun leven, want op hetzelfde moment stortte de schacht in en golfde het water naar binnen. Na een

ANNE BONNY

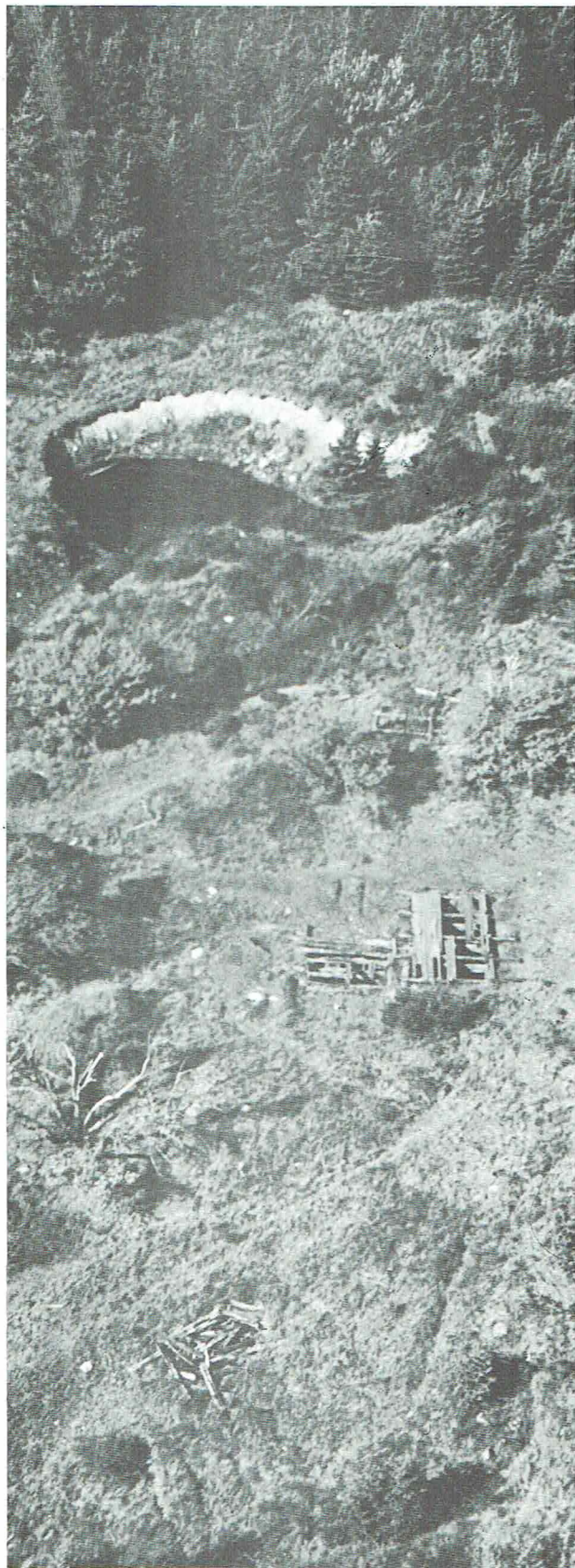
MARY READ

paar uur stond het water in de nieuwe put even hoog als in de oude. Alle moeite was vergeefs geweest. Bovendien was het geld van het maatschappijtje op. De mannen gaven er de brui aan.

Maar: het zijn sterke benen, die niet in beweging komen als hun eigenaar weet dat ergens een fortuin begraven moet liggen. Ruim vierenzeventig jaar later, in 1849, duiken twee van de drie houthakkers voor de derde maal op Oak Island op; ditmaal met een grotere maatschappij, de Truro-Company, achter zich, met nieuwe geldschieters en beziel met het nobele voornemen om de zaak nu wetenschappelijk aan te pakken. De twee putten bleken vol modderwater te staan, dat eerst gedeeltelijk werd weggepompt. Daarna ging men aan het werk met een moderne boor, waarmee grondmonsters konden worden genomen.

De boor gleed door de modder, vond de harde laag waar het water was binnengestroomd en boorde daaronder weer klei aan. Niemand keek verbaasd op toen de klei na drie meter weer werd gevolgd door een houtlaag. Maar ditmaal waren het geen balken; het waren geschaafde planken. De boor raasde er doorheen, schoot een eindje omlaag en vond een nieuw laagje planken. Hadden ze dwars door een kist geboord? Een klein stukje lager hadden ze dezelfde ervaring. Een tweede kist? En wat zat erin? De boor, die steeds zo netjes had verteld wat hij vond, liet het merkwaardigerwijze ineens afweten. Tot hij twee schakeltjes van een gouden ketting boven de grond bracht – het eerste echte bewijs dat er goud in de grond verborgen zat.

De gravers waren ervan overtuigd dat ze nu eindelijk

hadden gevonden wat ze zochten. Die twee kisten bevatten de schat, die de een of andere vrek zo krankzinnig diep had weggestopt. Ze hoefden de kisten alleen nog maar omhoog te halen. Dat dachten ze tenminste. Want hoe moesten ze de grondlagen boven de schat verwijderen? Dan zou toch eerst het water weggepompt moeten worden – en dat water zakte niet verder, hoe hard men de pompen ook liet werken. Het moest afkomstig zijn uit een reusachtig reservoir onder de oppervlakte van het eiland.

De mannen herhaalden uit wanhoop wat hun al eerder was mislukt: ze groeven een derde schacht. Op vijftig meter diepte sijpelde het eerste water door de klei. Even later vluchtten de gravers voor hun leven. Een van hen was niet vlug genoeg en kwam in het water terecht.

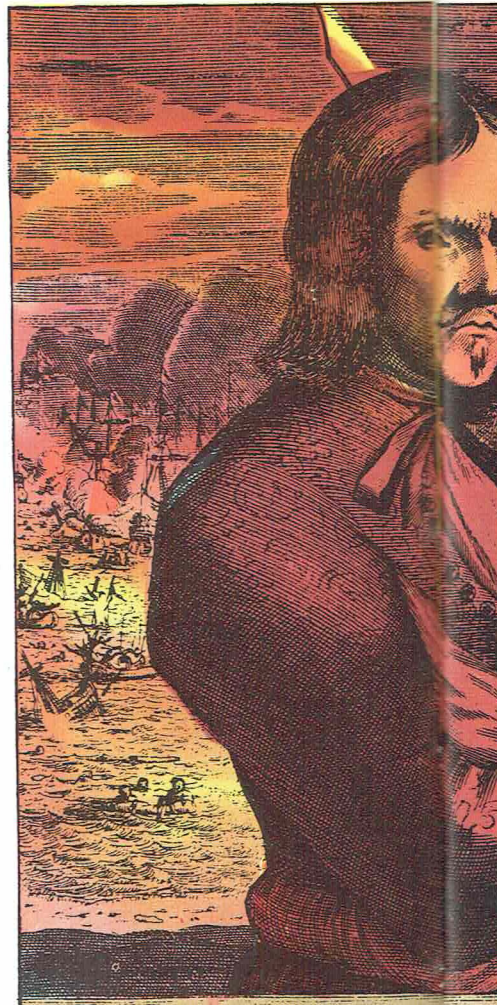
Links: luchtfoto van Oak Island, waarop de geldput goed zichtbaar is. Rechts: kuststrook van het eiland, met op de achtergrond de slijkdam. Pag. 58 en 59: van links naar rechts: Johan Morgan, generaal van de rovers op Jamaica, Francois Lolonois, aanvoerder van de Franse rovers op Tortuga, en Rock, ook wel genoemd de Brasiliaen; deze Groninger was leider van een groep Britse boekaniers. In hun tijd waren al deze boekaniers en fibustiers zeer berucht.

Hij kon op het nippertje gered worden en spuwde proestend water uit – zeewater. Het raadsel was opgelost. Ze pompten geen grondwater weg, maar ze hadden geprobeerd de oceaan leeg te hozen. Via een onderaards kanaal stond de schat in verbinding met de zee. Na lang zoeken vonden ze aan de kust het door mensenhanden gemaakte gat, waardoor het water binnenstroomde. Ze sloten het af en groeven nog drie schachten. De pomp werd opnieuw aan het werk gezet, en waarachtig – de waterspiegel in de schachten zakte. Het was tot halverwege gezakt, toen het eiland door een springvloed werd getroffen en alles wéér voor niets was geweest. Het kapitaal van de maatschappij was op; men liquideerde de zaak en ging naar huis. Dat was in 1854. Een nieuwe maatschappij ging in 1865 failliet.

JOHAN MORGAN,
gebooren in de Provincie van Wales, in Engelandt.
Generaal van de Roovers op Jamaica.

FRANCOIS LO
gebooren in Olonne in I.
Generaal van de Franse R.

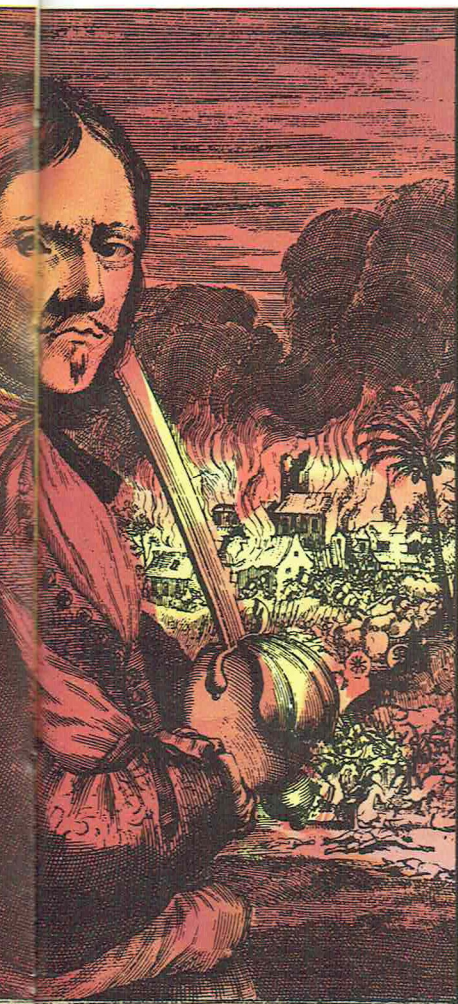
Natuurlijk raakte Oak Island na deze trieste mislukkingen niet in de vergetelheid. Het wachten was slechts op de volgende schatgravers, en die meldden zich in 1893 in de vorm van weer een nieuwe maatschappij, de Eldorado Company. Deze leidde een langer leven dan de vorige; ze werd pas in onze jaren vijftig opgedoekt, na van tijd tot tijd een poging te hebben gewaagd de schat van Oak Island te bergen. In 1909 verschaftte zelfs de latere Amerikaanse president Franklin Delano Roosevelt geld voor nieuwe graafwerkzaamheden.

De resultaten waren echter ook ditmaal nihil. Nog in de vorige eeuw was men vier jaar achtereen op het eiland in de weer. Ook deze schatgravers begonnen met grondboringen. Weer kwam men in die geheimzinnige kisten terecht, maar ditmaal schonk men er niet

veel aandacht aan. Zóveel beveiligingsmaatregelen voor twee kisten, ook al zaten ze vol goud? Dat moest een nieuwe afleidingsmanoeuvre zijn, om eventuele gravers ervan te weerhouden nog dieper te zoeken. Dus zócht men dieper, in nog dieper gelegen lagen blauwe klei, en door een laag eikehout die dikker was dan alle vorige lagen, waar men doorheen had geboord.

En toen vond men de schatkamer. De boor groef zich door een dikke laag cement, die de bovenkant vormde van een ruimte van vier bij vier meter en één meter hoog. Daarna kwam nog een laag klei, met daaronder een ijzeren plaat die men tot op heden als de bodem van de put beschouwt.

Ervaren boormeesters kwamen tot de conclusie dat de cementen ruimte vol gouden staven moest liggen, met

IS LOLONOIS.
onn in Franckrijk
Kraffe Roovers in Tortuga

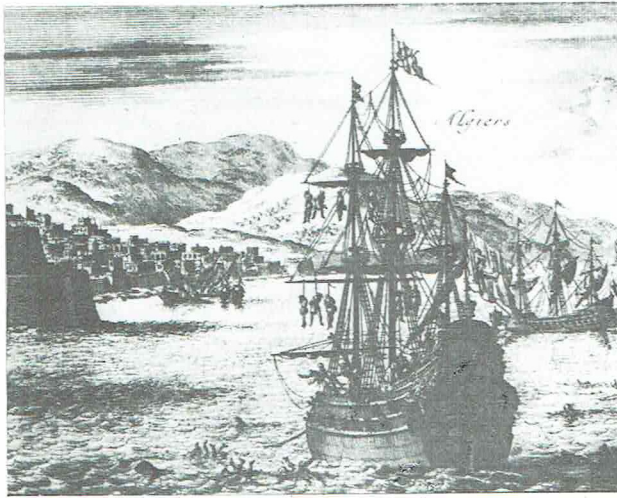

ROCK, de Brasiliaen Genaemt
Gebooren tot Groeningen
Capt van een Troep Engelse Roovers.

een totale waarde van naar schatting twintig miljoen gulden. De schat gaf zijn verzet nog niet op; wéér spoot het zeewater met een verschrikkelijke kracht de put binnen, wéér werd een geheim onderaards kanaal naar zee ontdekt. Maar daarmee stond de zaak stop. Men wist alles wat men maar kon wensen, er lág een fortuin – maar men kon er niet bij. Door het graven van al die nieuwe schachten was de grond in een voortdurend verder verzakkende spons veranderd. De oude eik had natuurlijk al lang de geest gegeven. Na een poosje wist men zelfs niet eens meer waar de schatkamer precies lag. In vier jaar tijds hadden de onderzoekingen een kleine honderdduizend dollar gekost en geen cent opgeleverd. Voortzetting van de werkzaamheden zou kapitalen kosten, maar nieuwe geldschietters waren niet beschikbaar. De maatschappij

besloot voorlopig geen nieuwe grote pogingen te wagen en rekte, zoals gezegd, tot in onze dagen haar bestaan met kruimelwerk.

De eerstvolgende aanval op de schat kwam van een mijnbouwkundig ingenieur, die samen met een aantal vrienden een bedrag bijeen had gebracht en dat grotendeels in een moderne uitrusting had gestoken. Een goede technische apparatuur was natuurlijk een eerste vereiste, maar daarna hielden de ingenieur en zijn vrienden zo weinig geld over dat ze snel succes moesten boeken. Dat succes bleef uit. Ze werden zelfs door tegenslagen achtervolgd en tot overmaat van ramp begon de winter ongevoen vroeg met stormen en sneeuwjachten. De dure machines bleven ongebruikt staan en roestten weg; er was zelfs geen geld meer om ze terug naar het vasteland

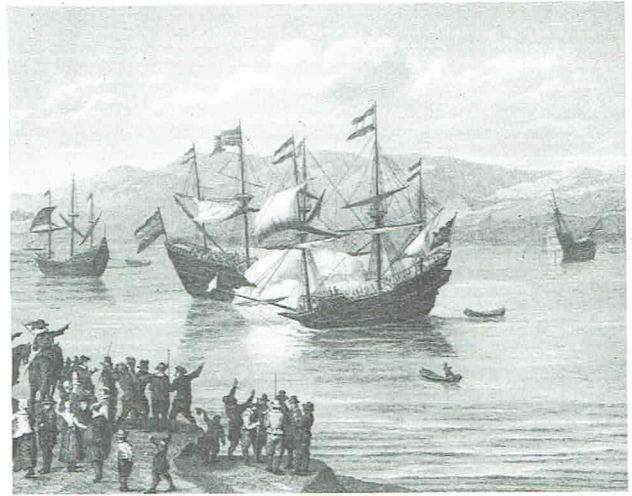
te brengen. Sindsdien is er, vooral na 1950, alleen nog maar door amateurs naar de schat gezocht. Ze hoopten op een grote dosis geluk, maar zelfs dat zou niet voldoende zijn geweest.

Het is wel duidelijk dat alleen een grote onderneming met een groot kapitaal, met machtige pompen en hypermoderne graafmachines de schat van Oak Island kan bergen.

Sinds maart 1970 bestaat er zo'n onderneming: de Triton Alliance Ltd. Ze is gevormd door vierentwintig zakenlieden, heeft een kapitaal van vierhonderd zestigduizend dollar en staat onder leiding van de Canadees Chappell, de tegenwoordige eigenaar van het eiland. Chappell is ervan overtuigd dat hij en zijn medewerkers vroeg of laat de geheimzinnige schat aan het daglicht zullen brengen. Ze hebben zich verzekerd van de hulp van eersterangs specialisten en wetenschappelijke adviseurs en ze gaan niet overhaast te werk. Het vooronderzoek moet in feite helemaal opnieuw beginnen. In het najaar van 1970 is men inmiddels met pompen en graven begonnen.

Oak Island is overigens niet de enige plaats, waarvan we zeker weten dat er een schat begraven ligt – zo goed begraven, dat we hem met de beste wil van de wereld niet kunnen vinden. Op het Kokos-eiland in de Grote Oceaan, niet ver van Panama, liggen er volgens de overlevering zelfs twee. Toen de bevrijdingslegers van Simon Bolivar in 1821 de stad Lima naderden, brachten hoge Spaanse edelen in allerijl alle kostbaarheden uit de kerken en kloosters aan boord van het Engelse schip *Mary Dear* en vluchtten het land uit. Onderweg werden alle edelen in het holst van de nacht door de bemanning om het leven gebracht.

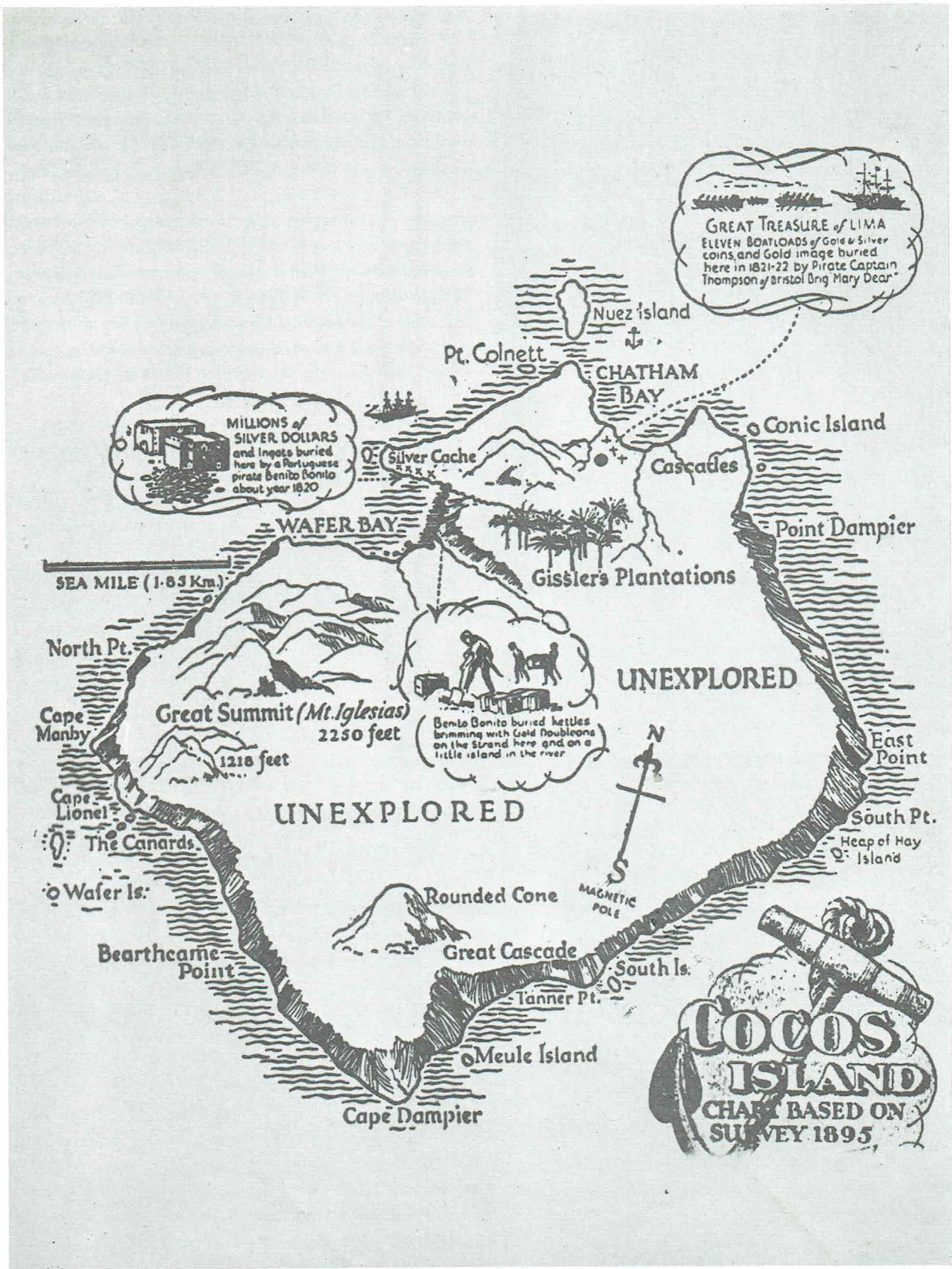
Het schip zeilde naar het Kokos-eiland, moet daar zijn

Links: gravure van de hand van Van Luyken, waarop 125 piraten in de haven van Algiers opgeknoopt hangen aan de ra's van zes Hollandse schepen onder het bevel van kapitein Lambart. Boven: gravure van een overwinning op een Franse rover door de Hollandse kapitein Daniels. Rechts: Kokos-eiland. Rond 1820 moet de Portugese piraat Benito Bonito hier voor vele miljoenen aan dollars en goudstaven hebben begraven. Op de noordpunt begroef de piraat Thompson een schat.

kostbare lading aan land hebben gezet en schijnt daarna nog elf maal naar het vasteland te zijn teruggekeerd om nog meer goud, zilver, edelstenen, parels en andere kostbaarheden te halen.

Ergens op het eiland werd deze fabelachtige schat verborgen. Waar? Juist toen de *Mary Dear* een keer weg wilde varen, verscheen een Spaans oorlogsschip, dat de Brit lek schoot. De bemanning werd gevangengenomen en opgeknoopt, met uitzondering van kapitein Thompson en een matroos. Ze hadden moeten aanwijzen waar de schat begraven was, maar eenmaal op het eiland aangekomen ontsnapten ze en werden ondanks wekenlang zoeken niet meer gevonden. Enkele maanden later ging een walvisvaarder bij het eiland voor anker om vers drinkwater in te nemen.

GREAT TREASURE of LIMA
 ELEVEN BOATLOADS of Gold & Silver coins, and Gold image buried here in 1821-22 by Pirate Captain Thompson of Bristol Brig Mary Dear

MILLIONS of SILVER DOLLARS and Ingots buried here by a Portuguese pirate Benito Bonito about year 1620

Benito Bonito buried kettles brimming with Gold Doubloons on the Strand here and on a little island in the river

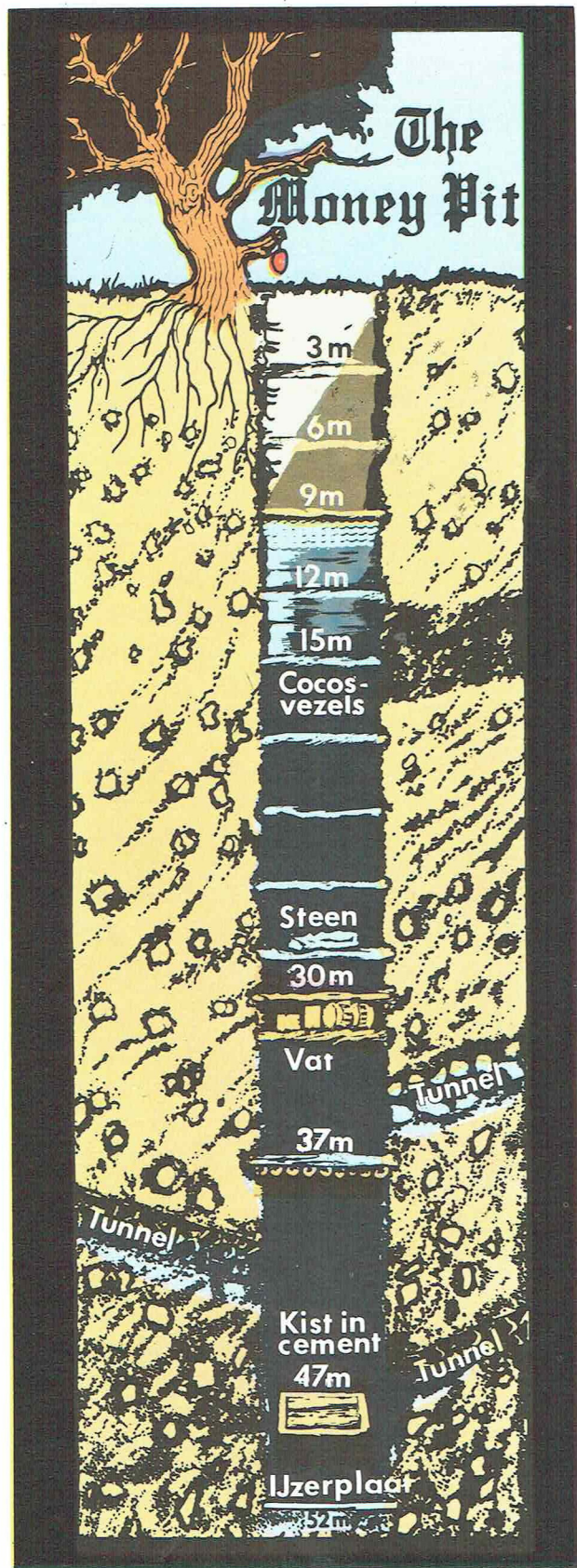
SEA MILE (1.85 Km)

UNEXPLORED

UNEXPLORED

COCOS ISLAND
 CHART BASED ON SURVEY 1895

Aan het strand ontdekte de bemanning twee mannen, die half waanzinnig stonden te zwaaien. De matroos overleed nog diezelfde nacht. De kapitein speldde de walvisjagers het een of andere verhaal op de mouw, werd meegenomen en maakte zich in de eerste de beste havenstad uit de voeten. Pas jaren later vertelde hij op zijn sterfbed aan een vriend waar de schat lag. Het geheim lekte daarna al vrij gauw uit.

We weten nauwkeurig welke aanwijzingen de stervende kapitein Thompson heeft gegeven. Honderden avonturiers hebben het Kokos-eiland omgewoeld – niemand heeft zelfs maar een spoor van de geroofde schatten van Lima teruggevonden. Evenmin als ooit een haan heeft gekraaid naar de schat, die de Portugese zeerover Benito Bonito een jaar eerder op datzelfde Kokos-eiland begroef!

Links: de geldput rechts naast de oude eik, die er niet meer staat. Hier is de constructie van de put goed te zien met alle lagen die erin zijn aangebracht.

Rechtsboven: een deel van het eiland aan de kust, waar de graafwerkzaamheden van de nieuwe expeditie goed zijn te onderscheiden. De put is rechtsachter op de foto te zien. Rechts: twee man van de nieuwe expeditie zijn bezig in de put, die men met een graafmachine probeert uit te diepen om dichter bij de schat te komen.

Er zijn meer voorbeelden. In het begin van de achttiende eeuw werden de Amerikaanse kusten geterroriseerd door de piraat Edward Teach, beter bekend – of liever gezegd: berucht – onder zijn bijnaam Blackbeard. Dit heerschap kwam er zelfs openlijk voor uit dat hij een reusachtig fortuin had verborgen. Hij verklaarde eens: 'Ik heb mijn schat begraven op een plaats, waar niemand anders hem kan vinden dan ik en Satan; en wie van ons tweeën het langst leeft, die krijgt alles.' Blackbeard is al heel lang dood; we kunnen dus beter niet naar zijn schat gaan zoeken... Of: is de schat op Oak Island misschien die van Blackbeard? Maar dán zijn er meer kandidaten. Drieste zeerovers als Captain William Kidd, David Basset en Captain Baptiste schuimden stuk voor stuk juist de zeeën rondom Nova Scotia af. Ze moeten onvoorstelbare rijk-

dommen bij elkaar hebben gestolen. Waar zijn hun schatten gebleven?

Er waren destijds zwaar versterkte zeeroversnesten, zoals Tortuga met het vrijwel onneembare fort de la Tortue; maar het is niet waarschijnlijk dat de grootste piraten dáár hun fortuinen opstapelden. De broeders van de bloedvlag vertrouwden elkaar nog het minst van allemaal!

Maar we hoeven niet eens zo ver van huis te gaan om een plek aan te wijzen, waar vrijwel zeker een gigantisch fortuin op zijn vinder ligt te wachten. In 1799 verging vlak voor de Nederlandse kust bij het eiland Terschelling het Engelse fregat *Lutine* in een vliegende storm. Het liep aan de grond en slechts één man kon worden gered. We weten dat het schip zestienhonderd goud- en zilverstaven

aan boord had en kisten vol geldstukken. Samen vertegenwoordigden ze een waarde van vijftien miljoen gulden; omgerekend in de geldswaarde van onze tijd een onmetelijk fortuin.

Het spreekt vanzelf dat de schat van de *Lutine* de fantasie van de mensen voortdurend geprikkeld en in beweging heeft gehouden.

Bovendien zijn wij Nederlanders een ordelijk volkje, dat niet van rondslingerend goud houdt. Van overheidswege heeft men zich dan ook geducht met deze ongewone zaak beziggehouden.

Officieel is in de loop van de vorige eeuw ongeveer de helft van het goud en zilver geborgen. Bovendien hebben de Terschellingers destijds heus wel een graantje meegepikt. Op de lange winteravonden, als het eiland

van de rest van Nederland was afgesneden, vertelde men elkaar menig spannend verhaal over wat er zoal aanspoelde, in de netten van vissers bovenkwam of op een andere manier werd buitgemaakt. Maar Terschelling is geen miljonairsparadijs geworden. Ongeveer de helft van de fantastische lading van de *Lutine* moet dus nog op de zeebodem – of, wat waarschijnlijker is, diep eronder – liggen.

De laatste grote poging om de schat van de *Lutine* te bergen is in 1938 ondernomen. De grote tinbaggermolen *Karimata* woelde toen een stuk zeebodem vlak voor de kust om en vond inderdaad één goudstaaf en een paar goudstukken. De *Karimata* moest echter naar Oost-Indië en het seizoen voor een goede oversteek dreigde te verlopen. Daarom werden de werkzaamheden gestaakt.

Er ligt dus vast en zeker nog voor miljoenen in het ondiepe water voor de Terschellinger kust – en toch komt niemand er meer toe ernaar te gaan graven. Waarom niet? Omdat het al zo dikwijls is geprobeerd, omdat er een hoop geld in gestoken zou moeten worden, terwijl het resultaat twijfelachtig is. Tenzij men de zaak grootscheeps aanpakt. Net zo grootscheeps als de huidige maatschappij Triton Alliance Ltd. dat sinds kort op Oak Island doet...

Verborgene schatten liggen er dus nog genoeg op de wereld. Maar de schat van Oak Island neemt daartussen een heel bijzondere plaats in. We hebben nauwelijks een idee van de omvang van de schat; we moeten alleen aannemen dat het om een fabelachtig fortuin gaat, omdat de (onrechtmatige) eigenaars ervan zich anders niet zoveel

Links: de eigenaar van het eiland bij een put die met planken is afgedekt.

Rechts: een artikel over de nieuwe expeditie naar het beroemde schateiland; de organisatie is in handen van 24 zakenlieden, die van plan zijn er meteen een toeristenindustrie op te bouwen. Het voornaamste is echter voor hen het oplossen van het mysterie op Oak Island. Men schat dat er voor 20.000.000 gulden aan schatten begraven is. Met grote investeringen hoopt men zich van succes te verzekeren.

moeite hadden gegeven om hem te verbergen. We weten wáár de schat ligt, we hebben hem bij wijze van spreken al met onze vinger aangeraakt; maar we kunnen er niet bij.

De enorme eik is gesneuveld. De plaats waar hij stond is in een molshoop veranderd. Maar er heeft een kaart bestaan van de precieze plaats – en misschien bestaat er nog zo'n kaart. In Nova Scotia circuleren verhalen over een vreemdeling, die in 1870 een boot met bemanning huurde en in de buurt van het eiland rondvoer, terwijl hij telkens op een stuk papier keek. Op zekere dag verdween die vreemdeling met de noorderzon – én met zijn stuk papier, dat wel een kaart moet zijn geweest.

Sommige aanwijzingen voor de juiste plaats van de schat zijn zelfs pas betrekkelijk kort geleden ontdekt. Zo vond

11/23/70

Well financed treasure hunt

By HARRY CHAPMAN

If the Oak Island tunnels were the result of pirate activity years ago, they could produce a treasure chest in tourist potential, even if the pits are dry of pirate's gold.

Project co-ordinator for the 24 businessmen, who are now conducting a dig at the famed treasure island, Kerry Ellard, of Montreal, told The Chronicle-Herald a major tourist attraction could be built around the island, similar to Disneyland.

Mr. Ellard said the principals behind the current venture have not considered the tourist potential at the moment. "They are only interested in unlocking the mystery of the island, which has baffled treasure seekers for years."

The project co-ordinator said the Smithsonian Institution of Washington, was interested in the project and has suggested it could be a communal "bank," in which a group of buccancers hid their treasure.

It has been estimated that the tiny island contains a treasure trove in the area of \$20,000,000.

The current group of hunters is a group of 24 businessmen known as Triton Alliance, which includes M. R. Chappell, of Sydney, owner of the island.

Unlike previous explorations, the current probe is being conducted in a professional manner, backed up by \$500,000 in capital. "We don't expect it will cost the full amount," Mr. Ellard said.

The reason previous ventures failed was because they lacked the money to carry on after they ran into difficulties, he said.

Work at the moment includes drilling holes to find out the soil conditions and water pressures. It is planned to put a small television camera down one of the holes to take a look around.

Mr. Ellard said he was extremely enthusiastic about the success of this treasure hunt because it was the first time anyone had undertaken it in a professional way.

A lot of people got close but money ran out.

Some members of the group have been interested in Oak Island for some time. They had a number of holes drilled in various spots, with the idea that if the drilling didn't produce anything of value they would walk away from the scheme.

He said two drilling programs were conducted and the results were extremely interesting. The greatest area of in-

OAK ISLAND (1965) showing workings in the money pit area (right). It is located approximately 45 miles due west of Halifax, in Mahone Bay. The island is about 3/4 of a mile long and 1/2 a mile wide, and is now connected to the mainland by a 500-foot causeway built in 1966.

terest is below bedrock, where no one has reached to date. This is about 165 to 170 feet below the surface.

When the drill got down to 212 feet into bedrock, it penetrated a cavity, then went through wood, then a small layer of blue clay, more wood, then through to another cavity about six to eight feet with water.

During the drilling, a small depression in the rock was found measuring about 30 feet across and 50 feet deep filled with blue clay. There was a layer of small pebbles every 18 inches to a depth of 50 feet. Then tunnels ran off from the bottom of the depression.

Mr. Ellard said a small piece of brass was also found in the clay. McGill University conducted tests on the brass and determined it had been smelted prior to 1650 because it was filled with impurities. Bits of carbon steel were found in another hole.

When the suggestion of a communal bank was made, members of the group started shopping around and found that one had been discovered in Haiti in 1947.

A communal bank would be a situation where two or

more pirates would get together to secure their caches and combine their resources to construct an elaborate underground working, he said.

After a central shaft and main cavity had been built, each pirate would take off with his crew and dig out from the main shaft in various directions and plant his treasure. He would then backfill to the central shaft and booby trap it.

After the bank in Haiti had been explored it was found to have been evacuated.

Mr. Ellard said it was also planned to do some dye tests down some of the holes to see if they were inter-connecting. A helicopter survey would be conducted to see where the water came out.

If the water comes out in one or two spots it would look very promising. If it seeped out all over the island, it might indicate some weird natural formation underground.

The evidence that has been gathered so far has been difficult to explain away from natural causes.

The only way to get the answers is to go down there and take a look, Mr. Ellard said.

men aan de rand van het eiland onder het struikgewas drie stenen in de vorm van een pijl, en deze pijl wees recht naar de plaats waar eens de eik heeft gestaan. Op het eiland hebben ook twee grote stenen gelegen; de denkbeeldige verbindingslijn tussen deze stenen moet, zo neemt men aan, nauwkeurig de plaats van de schat hebben gekruist.

Het grote mysterie van Oak Island is dan ook niet meer: ligt er een schat begraven of niet? Dat staat wel vast. De zakenlieden van Triton Alliance hebben hun wetenschappelijke staf uitgebreid met geleerden, die een heel ander raadsel willen oplossen. Want wie beschikte in die vervlogen tijd over de mankracht, het vernuft en de technische hulpmiddelen om zó diep onder de grond zo'n onaantastbare schatkamer te bouwen? Een schatkamer

beveiligd door zo'n ingewikkeld en alle moed ontnemend systeem van afleidingsmanoeuvres; en bovendien nog door een briljant netwerk van onderaardse kanalen, waardoor het water van de zee vrij in en uit stroomde? Het wekt de schijn dat de bouwers van de geldput, die een architectonisch werkstuk van de eerste orde hebben geleverd, hun fortuin zélf niet eens meer hadden willen opgraven - wat op zichzelf weer een mysterie is. Was het wel een fortuin? Zit er misschien iets heel anders in die kelder van vier meter in het vierkant? Als Triton Alliance in haar opzet slaagt - en de aanpak van het onderzoek plus het forse kapitaal van de vierentwintig zakenlieden, die deze maatschappij hebben opgericht, maken dit waarschijnlijk - zal binnen niet te lange tijd dit mysterie eindelijk zijn ontsluit.